

ประกาศสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
เรื่อง แนวปฏิบัติในการควบคุมและใช้งานซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ให้ถูกต้องตามกฎหมายลิขสิทธิ์

.....

อนุสนธิจากประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เรื่อง มาตรการควบคุมการใช้งานซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ให้ถูกต้องตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาและการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย มีธรรมาภิบาล และป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์

อาศัยอำนาจตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ ๑๐๑/๒๕๖๗ เรื่อง การมอบอำนาจให้คณบดี ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี และผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ตอนที่ ๓ มอบหมายงานให้ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการสถาบัน หรือหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ให้บุคลากรและผู้ใช้งานในสังกัดสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในฐานะ "ผู้ถือปฏิบัติ" รวมถึงในฐานะ "ผู้ให้บริการแก่อาจารย์และนักศึกษา" และ "หน่วยงานรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ" ของมหาวิทยาลัย มีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงกำหนดแนวปฏิบัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ขอบเขตการบังคับใช้ แนวปฏิบัตินี้ให้ใช้บังคับแก่บุคลากรของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจารย์ นักศึกษา ผู้รับจ้าง และผู้รับบริการทุกคน ทั้งในกรณีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ห้องปฏิบัติการ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ระบบแม่ข่าย ระบบเครือข่ายของสำนักฯ และกรณีการนำอุปกรณ์ส่วนบุคคลมาใช้ปฏิบัติงาน การเรียนการสอน หรือเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายของสำนักฯ และมหาวิทยาลัย

ข้อ ๒ แนวปฏิบัติสำหรับบุคลากรภายในสำนักฯ (ในฐานะผู้ใช้งาน) ให้บุคลากรในสังกัดสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ดังนี้

(๑) การตรวจสอบและใช้งาน: ต้องตรวจสอบและรับรองว่าซอฟต์แวร์ ระบบปฏิบัติการ โปรแกรมประยุกต์ ส่วนขยาย (Extensions) และแบบอักษร (Fonts) ทุกรายการที่ติดตั้งหรือใช้งานในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ตนรับผิดชอบ เป็นซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือซอฟต์แวร์เสรีและซอฟต์แวร์รหัสเปิด (Free and Open Source Software) หรือซอฟต์แวร์ภายใต้สัญญาอนุญาตแบบสถาบันของมหาวิทยาลัย

(๒) การจัดเก็บหลักฐาน: ให้เก็บรักษาหลักฐานแสดงสิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ไว้ประจำเครื่องหรือในระบบทะเบียนของสำนักฯ เพื่อพร้อมแสดงต่อผู้ตรวจสอบได้ทันที

(๓) การใช้อุปกรณ์ส่วนบุคคล (BYOD): ห้ามนำอุปกรณ์ส่วนบุคคลที่มีการติดตั้งซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ มาใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายของสำนักฯ และมหาวิทยาลัยโดยเด็ดขาด

(๔) การผลิตสื่อและผลงาน: ห้ามใช้ซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ในการจัดทำผลงานทางวิชาการ สื่อประชาสัมพันธ์ สื่อการสอน หรือระบบสารสนเทศในนามของสำนักฯ และมหาวิทยาลัย

(๕) การดำเนินการเมื่อพบการละเมิด: หากตรวจพบซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ในเครื่องที่ตนรับผิดชอบ ต้องถอนการติดตั้ง (Uninstall) โดยทันที และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

(๖) การลงนามรับทราบ: บุคลากรทุกคนต้องลงนามรับทราบประกาศมาตรการของมหาวิทยาลัยและแนวปฏิบัตินี้ เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๓ แนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารจัดการครุภัณฑ์ของสำนักฯ

(๑) ในการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ของสำนักฯ ผู้จัดทำรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR) ต้องกำหนดงบประมาณค่าสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิซอฟต์แวร์ที่จำเป็นไว้ด้วยทุกครั้ง หรือกำหนดให้ใช้ซอฟต์แวร์เสรี/ซอฟต์แวร์ที่มหาวิทยาลัยมีสิทธิอยู่แล้ว

(๒) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุของสำนักฯ ห้ามตรวจรับหรือรับมอบครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ที่มีการติดตั้งซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์โดยเด็ดขาด

ข้อ ๔ แนวปฏิบัติในการให้บริการแก่อาจารย์และนักศึกษา (เพิ่มเติม) เพื่อให้การบริการวิชาการ การสนับสนุนการเรียนการสอน และการให้บริการพื้นที่การเรียนรู้ของสำนักฯ เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ให้บุคลากรผู้ให้บริการ อาจารย์ และนักศึกษาผู้รับบริการ ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) การให้บริการห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้น:

• ให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบติดตั้งเฉพาะซอฟต์แวร์ที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้องตามสัญญาอนุญาตแบบสถาบัน หรือซอฟต์แวร์เสรี (Open Source) เท่านั้น

• ให้ตั้งค่าจำกัดสิทธิการใช้งาน (User Permission) หรือติดตั้งระบบคืนค่าอัตโนมัติ (เช่น Deep Freeze หรือระบบจัดการเครื่องลูกข่าย) เพื่อป้องกันมิให้อาจารย์หรือนักศึกษาดาวน์โหลด ติดตั้ง หรือคัดลอกซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ของสำนักฯ

• กรณีที่อาจารย์ผู้สอนมีความประสงค์จะขอติดตั้งซอฟต์แวร์เฉพาะทางเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการของสำนักฯ อาจารย์ผู้สอนต้องแสดงหลักฐานอนุญาตให้ใช้สิทธิ (License) ที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือเลือกใช้ซอฟต์แวร์เสรีทดแทน โดยต้องแจ้งล่วงหน้าเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องก่อนการติดตั้งทุกครั้ง

(๒) การให้บริการสนับสนุนทางเทคนิค (IT Support / Helpdesk) แก่คณาจารย์และนักศึกษา:

• ห้ามเจ้าหน้าที่ของสำนักฯ ให้บริการติดตั้ง ทำซ้ำ แนะนำ หรือจัดหาซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมถึงโปรแกรมหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี (Crack/Keygen) ให้แก่อาจารย์และนักศึกษาโดยเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นเครื่องครุภัณฑ์ของมหาวิทยาลัยหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล

• ให้บริการจัดทำคู่มือ แนะนำ และช่วยเหลืออาจารย์และนักศึกษาในการดาวน์โหลด ติดตั้งและยืนยันตัวตนเพื่อเข้าใช้งานซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์ที่มหาวิทยาลัยจัดหาให้ (เช่น ซอฟต์แวร์ที่ใช้ผ่านบัญชีอีเมลของมหาวิทยาลัย) รวมถึงแนะนำซอฟต์แวร์เสรี (Open Source) เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการทำวิจัย

(๓) การควบคุมดูแลการใช้เครือข่ายไร้สาย (Wi-Fi) และพื้นที่ให้บริการ (Co-Working Space):

• ประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนให้อาจารย์และนักศึกษาที่นำอุปกรณ์ส่วนบุคคล (Notebook, Tablet, Smartphone) มาเชื่อมต่อเครือข่ายของสำนักฯ ต้องไม่ใช้เครือข่ายในการดาวน์โหลด เผยแพร่ ส่งต่อ หรือใช้งานซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ (เช่น การใช้งานโปรแกรมประเภท BitTorrent เพื่อดาวน์โหลดไฟล์ละเมิดลิขสิทธิ์)

• ติดป้ายประกาศแจ้งเตือนเรื่องมาตรการควบคุมการใช้งานซอฟต์แวร์ให้ถูกต้องตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ไว้ในบริเวณห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และพื้นที่ให้บริการอย่างชัดเจน

(๔) การให้บริการผลิตสื่อการเรียนการสอนและผลงานวิชาการ:

• ในการให้บริการห้องสตูดิโอ ผลิตสื่อการสอน หรือสนับสนุนการทำผลงานทางวิชาการแก่อาจารย์และนักศึกษา เจ้าหน้าที่ต้องควบคุมให้ใช้เฉพาะซอฟต์แวร์ แบบอักษร (Fonts) รูปภาพ เสียง และสื่อดิจิทัลที่มีลิขสิทธิ์ถูกต้อง หรือได้รับอนุญาตให้ใช้เพื่อการศึกษาอย่างถูกต้องตามเงื่อนไขเท่านั้น

• แจ้งเตือนอาจารย์และนักศึกษามิให้นำซอฟต์แวร์ประเภทเพื่อการศึกษา (Educational License) ที่มหาวิทยาลัยจัดหาให้ ไปใช้ในกิจการที่มีลักษณะเชิงพาณิชย์หรือรับจ้างทำของส่วนตัว

ข้อ ๕ แนวปฏิบัติในการกำกับดูแลภายในสำนักฯ (ในฐานะหน่วยงาน)

(๑) ให้แต่ละกลุ่มงาน/งาน ภายในสำนักฯ จัดทำและปรับปรุง "ทะเบียนซอฟต์แวร์ที่ใช้งาน" (ทั้งเครื่องปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และเครื่องให้บริการนักศึกษา) พร้อมหลักฐานแสดงสิทธิให้เป็นปัจจุบัน

(๒) ให้มีการตรวจสอบการใช้งานซอฟต์แวร์ของเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องภายในสำนักฯ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และรวบรวมผลการตรวจสอบเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักฯ เพื่อรายงานต่ออธิการบดีต่อไป

ข้อ ๖ แนวปฏิบัติในการทำหน้าที่ "หน่วยงานรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ" ของมหาวิทยาลัย ให้กลุ่มงาน/บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่าย ถือปฏิบัติในการกำกับดูแลระดับมหาวิทยาลัย ดังนี้

(๑) การจัดทำและเผยแพร่ข้อมูล: จัดทำและอัปเดตบัญชีรายชื่อซอฟต์แวร์ที่มหาวิทยาลัยมีลิขสิทธิ์ถูกต้องพร้อมเงื่อนไขการใช้งาน และจัดทำบัญชีซอฟต์แวร์เสรี (Open Source) ที่ใช้ทดแทนกันได้ เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักฯ เพื่อให้บุคลากรและนักศึกษาเข้าถึงและดาวน์โหลดไปใช้งานได้สะดวก

(๒) มาตรการทางเทคนิค: ดำเนินมาตรการทางเทคนิคในการป้องกันและตรวจสอบการติดตั้งซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมถึงการปิดกั้นหรือเฝ้าระวังการดาวน์โหลดไฟล์ละเมิดลิขสิทธิ์ผ่านระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัย

(๓) การจัดอบรม: จัดโครงการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ และการใช้งานซอฟต์แวร์ลิขสิทธิ์/ซอฟต์แวร์เสรี แก่คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๔) แนวปฏิบัติในการออกตรวจสอบ (Audit):

• ต้องแจ้งให้ผู้ใช้งานหรือหน่วยงานที่จะเข้าตรวจสอบทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วันทำการ (เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน)

• ให้ตรวจสอบเฉพาะรายการซอฟต์แวร์และหลักฐานแสดงสิทธิเท่านั้น ห้ามเข้าถึง ทำสำเนา หรือเปิดเผยเนื้อหาเอกสาร ข้อมูลการปฏิบัติงาน หรือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้งานโดยเด็ดขาด เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิการบดี

• เมื่อตรวจพบซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ ให้แจ้งเป็นหนังสือแก่ผู้ใช้งานและหัวหน้าหน่วยงาน เพื่อให้ถอนการติดตั้งภายใน ๗ วัน และติดตามผล หากเพิกเฉย ให้ดำเนินการระงับสิทธิการเข้าใช้ระบบเครือข่ายชั่วคราว หรือถอนการติดตั้งตามอำนาจหน้าที่

(๕) การรายงานผล: รวบรวมรายงานการตรวจสอบซอฟต์แวร์จากทุกหน่วยงาน เพื่อสรุปสถานะการใช้งานซอฟต์แวร์เสนอต่ออธิการบดีเป็นประจำทุกปี

ข้อ ๗ ความรับผิดและการรักษาวินัย

(๑) บุคลากร อาจารย์ และนักศึกษาต้องตระหนักว่าการติดตั้งหรือใช้งานซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ ถือเป็นการกระทำส่วนตัวนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หากเกิดการฟ้องร้องดำเนินคดี ผู้ฝ่าฝืนต้องรับผิดชอบค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายทั้งปวงด้วยตนเองแต่เพียงผู้เดียว โดยสำนักฯ และมหาวิทยาลัยจะไม่รับผิดชอบและสงวนสิทธิในการไล่เบี้ยตามกฎหมาย

(๒) การอนุมัติ การสั่งการ หรือการร้องขอของผู้ใดที่ให้ติดตั้งหรือใช้งานซอฟต์แวร์ละเมิดลิขสิทธิ์ ถือว่าขัดต่อประกาศมหาวิทยาลัย ไม่มีผลผูกพัน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่อาจยกขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อให้พ้นผิดได้

(๓) ผู้ฝ่าฝืนแนวปฏิบัตินี้ จะถูกระงับสิทธิการใช้งานระบบเครือข่ายและระบบสารสนเทศเป็นการชั่วคราว และถูกดำเนินการทางวินัยบุคลากร วินัยนักศึกษา หรือดำเนินการตามสัญญาจ้างแล้วแต่กรณี

จึงประกาศมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ เป็นต้นไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยวุฒิ โกเมศ)
ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ